

การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
Evaluation of the Curriculum Management of School under
Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2

นงคราญ คำลอย¹ และเสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และเพื่อประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ระยะเวลาที่ 1 คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลและด้านหลักสูตร 6 คน ศึกษานิเทศก์ 4 คน และผู้บริหาร 95 คน ระยะเวลาที่ 2 คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา จำนวน 65 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาที่ 1 คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็น และระยะเวลาที่ 2 คือ แบบประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตอนที่ 1 การสร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็น 50 ประเด็น มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 ตอนที่ 2 ระดับความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ตอนที่ 3 เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ได้ข้อคำถามทั้งหมด 163 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .66-1.00 เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม เครื่องมือมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29-0.89 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98
2. ผลการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า อำเภอภูซำปูน 8 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน 7 โรงเรียน อำเภอเขมราฐ 13 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน 13 โรงเรียน อำเภอตระการพืชผล 27 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน 18 โรงเรียน อำเภอโพธิ์ไทร 10 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน 6 โรงเรียน อำเภอนาตาล จำนวน 7 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน 7 โรงเรียน

คำสำคัญ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา, การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

38 หมู่ 16 บ้านกุดกลอย ตำบลโนนสว่าง อำเภอภูซำปูน จังหวัดอุบลราชธานี 34270 E-mail : nongkhan04@hotmail.co.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Abstract

The research aimed to construct the instrument and the evaluation criteria for a curriculum management of the schools and to evaluate the curriculum management in the schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. The samples used in stage one were six experts in evaluation and curricular, four educational supervisors, 95 administrators of the schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. In stage two, the samples were administrators and teaches of 65 schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. The research instruments in stage one was five rating-scale questionnaire on the needs for the curriculum management of the schools, and in stage two was an evaluation form on the curriculum management of the Schools. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research findings were as follows :

1. As regards the construct of the instruments and the evaluation criteria. In stage one on the needs questionnaire, there were 50 items with IOC ranging between 0.50-0.1.00. In stage two on the needs level, there were the intermediate to the highest level of the needs for the curriculum management. In stage three on the construct of instruments and evaluation of the curriculum management, there were 163 items with IOC ranging between 0.66-1.00. The experts in the study found that the evaluation criteria were appropriateness. The instrument used to collect data had the discrimination value ranging between 0.29-0.89, and its reliability value was equivalent to 0.98.
2. Considering the evaluation of the curriculum management, the findings were the following; in Kutkhaopun, 8 schools were evaluated and 7 school passed the required criteria. In Khemarat, 13 schools were evaluated and all passed the required criteria. In Trakanphuetphon, 27 schools were evaluated and 18 schools passed the required criteria. In Phosia, 10 schools were evaluated and 6 schools passed the required criteria. In Natan, 7 schools were evaluated and all passed the criteria.

Keyword Curriculum Administration, Evaluation of the Curriculum Management

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้โรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครอบคลุมโรงเรียนและทุกชั้นเรียนในปีการศึกษา 2555 เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษา จะต้องเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เอง โดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และสถานศึกษาเปลี่ยนจากการเป็นผู้รองรับหลักสูตรจากส่วนกลางให้มาเป็นผู้สร้างหลักสูตรขึ้นใช้เองเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและท้องถิ่น ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรงที่จะต้องสร้างหลักสูตรของตนเองเพื่อเป็นกรอบในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่กำหนด ทั้งนี้ต้องสอดคล้องและสนองตามความถนัด ความสนใจ

และความสามารถของผู้เรียนและความต้องการของชุมชน (กรมวิชาการ 2545 : 26) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ (วัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคนอื่นๆ 2545 : 27) การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นกิจกรรมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสำคัญมากช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาหลักสูตรให้ครบวงจรจะเป็นการพิจารณาเปรียบเทียบและตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรมีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อจะนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด 2546 : 95) ซึ่งการกำหนดขอบเขตการประเมินอาจจะประเมินก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร หลังจากการใช้หลักสูตร หรือทั้ง 3 ระยะ (พิสนุ พงศ์ศรี 2551 : 143)

จากรายงานการติดตามการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2555 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 2555 : 30) และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่ามีความต้องการจำเป็น ในด้านศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบแต่ละกลุ่มสาระมีจำนวนไม่เพียงพอ ควรมีการปรับหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้มีจำนวนกลุ่มสารถน้อยลงเพื่อให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ควรมีการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะทางการคิดวิเคราะห์ที่ชัดเจน และการประเมินผลผู้เรียนควรมีการปรับกระบวนการประเมินจากการวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการประเมินระดับสากล จากเหตุผลและความเป็นมา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผู้วิจัยมีภารกิจในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบด้านหลักสูตรของสถานศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อที่จะได้นำข้อมูล ข้อบกพร่อง พิจารณาหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น อีกทั้งยังใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน และเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เพื่อประเมินการการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย กำหนดเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นโดยประยุกต์ใช้ประเด็นการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของกรมวิชาการ (2545 : 7) ซึ่งประกอบด้วย 7 ภารกิจ

ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับประเด็นการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาจากศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ระยะที่ 2 ประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ตัวอย่างประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลและด้านหลักสูตร จำนวน 6 คน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านหลักสูตร จำนวน 4 คน และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 95 คน

ระยะที่ 2 ประชากรคือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 218 โรง ตัวอย่าง คือสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 65 โรง ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 (บุญชม ศรีสะอาด 2540 : 117) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 195 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ระยะที่ 1 แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความสอดคล้องของนิยามตัวแปรภารกิจการบริหารจัดการหลักสูตรกับประเด็นการประเมิน

ตอนที่ 2 ระดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับประเด็นการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ตอนที่ 3 ความสอดคล้องของประเด็นการประเมินกับข้อคำถามและความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ระยะที่ 2 ระดับคุณภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี วิเคราะห์ และกำหนดประเด็นการประเมินโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของกรมวิชาการ ประกอบด้วย 7 ภารกิจ ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลและด้านหลักสูตร จำนวน 6 คน พิจารณา ค่า IOC นำคะแนนของแต่ละประเด็นมาวิเคราะห์หาค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาสร้างเป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการจำเป็นกับศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูล คัดเลือกประเด็นที่มีระดับความต้องการตั้งแต่ระดับปานกลาง ถึงมากที่สุดมาใช้เป็นประเด็นในการสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือและเกณฑ์ประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สร้างแบบสอบถามความสอดคล้องระหว่างประเด็นประเมินกับข้อความ และความเหมาะสมของเกณฑ์ประเมิน สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างประเด็นประเมินกับข้อความ และพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์ประเมิน นำข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาสร้างเป็นแบบประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนกลุ่ม จำนวน 50 ชุด วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29 - 0.89 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

ระยะที่ 2 การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบประเมิน จำนวน 3 ชุด คือ สำหรับผู้บริหาร 1 ชุด ครูวิชาการ 1 ชุด และครูผู้สอน 1 ชุด ทางไปรษณีย์
2. เก็บรวบรวมแบบประเมินจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน
3. นำแบบประเมินที่ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งกำหนดคะแนนและแปลความหมายของคะแนน และกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2554 : 112) โดยกำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพหรือพฤติกรรมตามระดับการปฏิบัติมากที่สุด	ดีมาก
3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพหรือพฤติกรรมตามระดับการปฏิบัติมาก	ดี
2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพหรือพฤติกรรมตามระดับการปฏิบัติปานกลาง	พอใช้
1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพหรือพฤติกรรมตามระดับการปฏิบัติน้อย	ควรปรับปรุง
1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพหรือพฤติกรรมตามระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	ต้องปรับปรุง

เกณฑ์ในการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2554 : 112) โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านดังนี้

1. สถานศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยแต่ละภารกิจ ในระดับดีขึ้นไป (คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป)
2. สถานศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับดีขึ้นไป (คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเป็น 2 ระยะดังนี้

1. ผลการสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตอนที่ 1 การสร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็น ได้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้ประเด็นการประเมินจำนวน 50 ประเด็น มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00 ตอนที่ 2 ระดับความต้องการจำเป็น มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากที่สุด ตอนที่ 3 การสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ทั้ง 7 ภารกิจ ได้ข้อคำถามทั้งหมด 163 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นการประเมินกับข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 ร้อยละ 100 ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29 -0.89 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. ผลการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการประเมินในภาพรวมและจำแนกตามภารกิจสรุปดังนี้ อำเภอภูพาน จำนวน 8 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 7 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 87.50 อยู่ในระดับดี 7 โรงเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 12.50 อำเภอเขมราฐ จำนวน 13 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 13 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 อยู่ในระดับดีมาก 1 โรงเรียน อยู่ในระดับดี 12 โรงเรียน อำเภอตระการพืชผล จำนวน 27 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 18 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.66 อยู่ในระดับดีมาก 5 โรงเรียน อยู่ในระดับดี 13 โรงเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 9 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อำเภอโพธิ์ไทร จำนวน 10 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 6 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.00 อยู่ในระดับดี 6 โรงเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40.00 อำเภอนาตาล จำนวน 7 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 7 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 อยู่ในระดับดีมาก 1 โรงเรียน ระดับดี 6 โรงเรียน สรุปสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีผลการประเมินที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 51 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.46 โรงเรียน อยู่ในระดับดีมาก 7 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.76 อยู่ในระดับดี 44 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 67.69 และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 14 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.54

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครูวิชาการและครูผู้สอน ในด้านการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร ตามภารกิจ ทั้ง 7 ภารกิจนั้น พบว่าสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 65 โรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 51 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.46 ซึ่ง โดยประยุกต์ใช้ประเด็นการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรของกรมวิชาการและจากการสอบถามความความต้องจำเป็นของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้จากการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องและสนองตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนและความต้องการของชุมชนและสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของกองการศึกษา กรมวิชาการ (2545 : ข-ค) ซึ่งได้ประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโรงเรียนเตรียมความพร้อมในการ

จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทาระบบความต้องการจำเป็นในระดับมาก สำหรับการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยคณะครูโรงเรียนและมีคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนจำนวน 14 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.54 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยประเด็นที่ทำให้สถานศึกษาไม่ผ่านการประเมินได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านเครื่องมือในการวัดผลประเมินผล ซึ่งในการแก้ปัญหานั้นสามารถทำได้โดย พัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้นโดยมีผู้เชี่ยวชาญที่จะให้ความกระจ่างในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและในการนำหลักสูตรไปใช้ควรมีการติดตามการใช้หลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนและส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาในให้ได้รับความรู้ในเรื่องของหลักสูตรกับบุคลากรได้รับการพัฒนาและแก้ปัญหาในเรื่องการให้ความร่วมมือจากทุกฝ่าย การบริหารจัดการ และการจัดหาทรัพยากรอย่างพอเพียงควบคู่กันไปด้วยก็จะทำให้กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เฉลิมพล พิณทอง (2542 : 124-126) ที่ได้ศึกษาความพร้อมในการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พบว่า โรงเรียนมีความพร้อมในงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ แต่ยังคงขาดความพร้อม ในด้าน การประเมินผลตามหลักสูตร และการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนไม่ได้รับรู้ว่ามีความพร้อมในงานด้านหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาในการจัดทำหลักสูตรในระดับของท้องถิ่นและระดับโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีความพร้อมแต่ไม่มีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่การจัดหารายได้จากกิจกรรมของโรงเรียน และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ธัชชัย นาจำปา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ด้านงานบริหารและบริการหลักสูตรมีปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนขาดงบประมาณ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ เอกสารและสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้และทักษะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เทคนิคและวิธีวัดแนวใหม่ ครูไม่สอนตามแผนการสอน ไม่มีเวลาเนื่องจากมีภาระงานอื่นมาก ด้านงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนขาดการวางแผนนิเทศและติดตามผลอย่างเป็นระบบ ขาดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาศูนย์วิชาการ ครูขาดความรู้ความเข้าใจและวิธีการนิเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำแนวคิดในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การพัฒนาบุคลากร การนิเทศ ติดตามและด้านการประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

1.3 ครูผู้สอน ควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การใช้หลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตร และครูควรมีการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.4 คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

1.5 หน่วยงานต้นสังกัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรให้การสนับสนุนโรงเรียนทั้งในด้านการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ จัดหาบุคลากรให้มีจำนวนที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.4 การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการประเมินให้ครบกระบวนการเริ่มตั้งแต่การสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2.5 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2, สำนักงาน. รายงานการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

2555. อุบลราชธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2, 2555.

เฉลิมพล พิณทอง. การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.

2542 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ธัชชัย นาจำปา. การศึกษาการใช้หลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคนอื่นๆ. หลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2545.

บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.

—————. การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2540.

พิสนุ พงศ์ศรี. การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์, 2551.

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน. คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก

รอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ :

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2554.

วิชาการ, กรม. สรุปการติดตามและประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่อง. กรุงเทพฯ :

กรมวิชาการ, 2545.